

Suvestinė redakcija nuo 2021-03-16 iki 2021-03-22

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2004, Nr. [33-1094](#), i. k. 104503AISAK0000I-40

LIETUVOS RESPUBLIKOS GENERALINIS PROKURORAS

**Į S A K Y M A S
DĖL REKOMENDACIJŲ PATVIRTINIMO**

2004 m. vasario 25 d. Nr. I-40
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 14 straipsniu ir 16 straipsnio 2 dalimi:

Preambulės pakeitimai:

Nr. [I-221](#), 2018-06-27, paskelbta TAR 2018-06-28, i. k. 2018-10682

tvirtinu pridedamas:

Pastraipos pakeitimai:

Nr. [I-221](#), 2018-06-27, paskelbta TAR 2018-06-28, i. k. 2018-10682

1. Rekomendacijas dėl ikiteisminio tyrimo organizavimo ir vadovavimo jam

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-221](#), 2018-06-27, paskelbta TAR 2018-06-28, i. k. 2018-10682

2. Rekomendacijas dėl nusikalstamų veikų, padarytų laivuose tolimojo plaukiojimo metu, ikiteisminio tyrimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-221](#), 2018-06-27, paskelbta TAR 2018-06-28, i. k. 2018-10682

Generalinis prokuroras

Antanas Klimavičius

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos generalinio
prokuroro 2004 m. vasario 25 d.
įsakymu Nr. I-40
(Lietuvos Respublikos generalinio
prokuroro 2015 m. birželio 2 d.
įsakymo Nr. I-139 redakcija)

REKOMENDACIJOS DĖL IKITEISMINIO TYRIMO ORGANIZAVIMO IR VADOVAVIMO JAM

I. SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Rekomendacijų dėl ikiteisminio tyrimo organizavimo ir vadovavimo jam (toliau – Rekomendacijos) paskirtis – apibendrinti nuostatas, reglamentuojančias prokuroro veiklą organizuojant ikiteisminį tyrimą ir jam vadovaujant, kontroliuojant ikiteisminio tyrimo pareigūnų veiklą baudžiamajame procese, taip pat nustatyti ikiteisminio tyrimo pareigūno, ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovo, prokuroro ir aukštesniojo prokuroro sąveikos būdus, formas ir ypatumus, aptarti atskirus ikiteisminio tyrimo organizavimo aspektus, suvienodinti šios srities procesinės veiklos praktiką.

2. Rekomendacijos parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksu (toliau – BPK), Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymu (toliau – Prokuratūros įstatymas), 2017 m. spalio 12 d. Tarybos Reglamentu (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (toliau – Reglamentas (ES) 2017/1939), ir kitais teisės aktais.

Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) straipsniai, atitinkantys Europos prokuratūros kompetencijos sritį, nurodyti Rekomendacijų 2 priede.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-62](#), 2021-03-12, paskelbta TAR 2021-03-15, i. k. 2021-05185

3. Tinkamas ikiteisminio tyrimo atlikimas, organizavimas, vadovavimas jam ir kontrolė užtikrina BPK 1 straipsnyje įtvirtintą baudžiamojo proceso paskirtį – ginant žmogaus ir piliečio teises bei laisves, visuomenės ir valstybės interesus greitai, išsamiai atskleisti nusikalstamas veikas ir tinkamai pritaikyti įstatymą, kad nusikalstamą veiką padaręs asmuo būtų teisingai nubaustas ir niekas nekaltas nebūtų nuteistas.

4. Vadovavimas ikiteisminiam tyrimui – nuo ikiteisminio tyrimo pradėjimo momento iki proceso sprendimo, kuriuo baigiamas ikiteisminis tyrimas, priėmimo prokuroro vykdoma procesinė veikla, kuria įgyvendinamos BPK įtvirtintos prokuroro teisės ir pareigos ikiteisminio tyrimo metu priimti sprendimus dėl tyrimo krypties ir apimties, proceso eigos ir baigties.

Prokuroro vadovavimas ikiteisminiam tyrimui pasireiškia ikiteisminio tyrimo pareigūnui privalomais nurodymais ir pavedimais atlikti tyrimo veiksmus, sprendimais pačiam atlikti tyrimą ar atskirus ikiteisminio tyrimo veiksmus, taip pat sprendimais dėl procesinių prievartos priemonių taikymo, ikiteisminio tyrimo baigties ir kt.

5. Ikiteisminio tyrimo organizavimas – nuo ikiteisminio tyrimo pradėjimo momento iki proceso sprendimo, kuriuo baigiamas ikiteisminis tyrimas, priėmimo prokuroro vykdoma procesinė veikla, apimanti prokuroro organizacinių rašytinių ir žodinių pavedimų, sprendimų ir nurodymų, kuriais siekiama, kad tam tikri ikiteisminio tyrimo veiksmai ir visas ikiteisminis tyrimas būtų atliktas efektyviausiu ir optimaliausiu būdu, visumą.

Prokuroro vykdomas ikiteisminio tyrimo organizavimas pasireiškia sprendimais dėl pavedimo atlikti ikiteisminį tyrimą tam tikrai ikiteisminio tyrimo įstaigai, dėl veiksmų, priskirtų prokuroro ar ikiteisminio tyrimo teisėjo kompetencijai, atlikimo būtinybės ir laiko, taip pat

sprendimais sudaryti tyrimo grupę, sujungti, atskirti tyrimus ir kt.

6. Ikiteisminio tyrimo pareigūnų veiklos kontrolė – nuo ikiteisminio tyrimo pradėjimo momento iki proceso sprendimo, kuriuo užbaigiamas ikiteisminis tyrimas, priėmimo prokuroro vykdoma procesinė veikla, kuria siekiama užtikrinti ikiteisminio tyrimo teisėtumą, apimanti prokuroro atliekamų ikiteisminio tyrimo pareigūnų procesinės veiklos priežiūros, tikrinimo, įvertinimo ir atsakomybės reikalavimo veiksmų ir sprendimų visumą.

Prokuroro vykdoma ikiteisminio tyrimo pareigūnų veiklos kontrolė pasireiškia skundų dėl ikiteisminio tyrimo pareigūnų veiksmų ir sprendimų nagrinėjimu, sprendimais nušalinti ikiteisminio tyrimo pareigūnus, teikti reagavimo raštus dėl ikiteisminio tyrimo pareigūnų veiksmų ar iškelti ikiteisminio tyrimo pareigūnui drausmės bylą ir kt.

7. Pagal teisės aktų nustatytą kompetenciją organizuojamas ikiteisminį tyrimą ir jam vadovaudamas, kontroliuojamas ikiteisminio tyrimo pareigūnų veiklą baudžiamajame procese, siekdamas užtikrinti baudžiamojo proceso paskirtį (BPK 1 str. 1 d.) ir vykdydamas pareigą imtis visų įstatymų numatytų priemonių, kad per trumpiausią laiką būtų atliktas tyrimas ir atskleista nusikalstama veika (BPK 2 str.), prokuroras užtikrina ikiteisminio tyrimo teisėtumą ir atlikimą per trumpiausią laiką, proceso dalyvių teises ir galimybę jomis pasinaudoti, parenka efektyvias ir proporcingas procesines prievartos priemones, nustato ir keičia tyrimo kryptis, kad ikiteisminis tyrimas būtų atliktas greitai, racionaliai ir efektyviai.

8. Prokuroras užtikrina, kad atliekant ikiteisminio tyrimo veiksmus, kurių ypatumus nustato BPK (pvz., BPK 128, 150 str. ir kt.), būtų laikomasi įstatymo reikalavimų dėl veiksmų atlikimo eigos ir procesinio įforminimo.

9. Organizuojamas ikiteisminį tyrimą ir jam vadovaudamas, kontroliuojamas ikiteisminio tyrimo pareigūnų procesinę veiklą prokuroras vadovaujasi bendraisiais baudžiamojo proceso principais, taip pat ikiteisminio tyrimo teisėtumo ir teisingumo, asmeninės atsakomybės, tiesioginio ir nepertraukiamo vadovavimo, kokybės ir operatyvumo reikalavimais, veiksmų planavimo ir koordinavimo, protingumo, ekonomiškumo ir kitais principais.

10. Ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovas organizuoja ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio veiklą ir kontroliuoja ikiteisminio tyrimo pareigūnų procesinę veiklą taip, kad per trumpiausią laiką būtų kokybiškai atliktas tyrimas ir atskleista nusikalstama veika, pagal kompetenciją padeda prokurorui užtikrinti efektyvų ikiteisminio tyrimo organizavimą ir vadovavimą jam.

II. SKYRIUS

IKITEISMINIO TYRIMO ORGANIZAVIMAS IR PROCESINĖS VEIKLOS KONTROLĖ

11. Organizuojamas ikiteisminį tyrimą ir jam vadovaudamas prokuroras privalo pats atlikti veiksmus, kurie BPK yra priskirti prokuroro kompetencijai. Šiuos veiksmus pavesti atlikti ikiteisminio tyrimo pareigūnui prokuroras gali tik BPK ar kitų teisės aktų nustatytais atvejais.

12. Organizuojamas ikiteisminį tyrimą ir jam vadovaudamas prokuroras turi teisę:

12.1. reikalauti, kad ikiteisminio tyrimo pareigūnas pateiktų susipažinti ikiteisminio tyrimo medžiagą, atvyktų aptarti tyrimo eigą ir rezultatus;

12.2. nustatyti pranešimų apie ikiteisminio tyrimo eigą pateikimo periodiškumą;

12.3. esant bet kuriai ikiteisminio tyrimo stadijai sudaryti ikiteisminio tyrimo planą ar pavesti jį sudaryti ikiteisminį tyrimą atliekančiam pareigūnui;

12.4. duoti ikiteisminio tyrimo pareigūnui žodinius ar rašytinius nurodymus ir pavedimus;

12.5. nustatyti ikiteisminio tyrimo ar atskirų proceso veiksmų atlikimo terminus;

12.6. reikalauti pateikti informaciją apie duotų pavedimų ir nurodymų įvykdymą;

12.7. pats atlikti reikalingus ikiteisminio tyrimo veiksmus;

12.8. reagavimo raštu informuoti ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovą apie atliekamo ikiteisminio tyrimo trūkumus ir tyrimo metu padarytus pažeidimus, galimą ikiteisminį tyrimą atliekančio pareigūno kvalifikacijos stoką, profesinės etikos nesilaikymą, netinkamą darbo organizavimą ir Prokuratūros įstatymo nustatyta tvarka reikalauti pašalinti nustatytus trūkumus ir

pažeidimus, siūlyti imtis priemonių, kad tokie atvejai nepasikartotų arba pavesti atlikti ikiteisminį tyrimą kitam ikiteisminio tyrimo pareigūnui ar jų grupei;

12.9. nutarimu išskelti drausmės bylą ikiteisminį tyrimą atliekančiam pareigūnui;

12.10. motyvuotu raštu ikiteisminio tyrimo įstaigos vadovui siūlyti paskatinti ikiteisminį tyrimą atliekantį pareigūną už pavyzdingo darbo rezultatus.

13. Tais atvejais, kai ikiteisminio tyrimo pareigūnas ir ikiteisminio tyrimo įstaigos padalinio vadovas nesutinka su tyrimui vadovaujančio prokuroro žodiniais nurodymais ar pavedimais, prokuroras tokius nurodymus ir pavedimus išdėsto raštu ir pateikia vykdyti ikiteisminio tyrimo pareigūnui.

13¹. Proceso sprendimams priimti, prokuroro kontrolės ar kitais procesiniais, organizaciniais ar administraciniais tikslais pateiktose ikiteisminio tyrimo medžiagose prokuroras privalo reikiamus sprendimus priimti per įmanomai trumpiausią laiką, laikydamasis BPK, generalinio prokuroro patvirtintose rekomendacijose, kituose teisės aktuose nustatytų terminų bei jų pratęsimo tvarkos ir, priklausomai nuo proceso tikslų, nedelsiant perduoti ikiteisminio tyrimo medžiagą pagal priklausomumą ar grąžinti ikiteisminio tyrimo įstaigai.

Papildyta punktu:

Nr. [I-65](#), 2017-03-06, paskelbta TAR 2017-03-06, i. k. 2017-03681

14. Ikiteisminį tyrimą atliekantis pareigūnas asmeniškai atsako už tai, kad proceso veiksmai būtų atlikti laiku ir kokybiškai, ir pagal savo kompetenciją privalo:

14.1. vadovautis ikiteisminio tyrimo teisėtumo ir teisingumo, asmeninės atsakomybės, kokybės, veiksmų planavimo ir operatyvumo reikalavimais, protingumo, ekonomiškumo ir kitais bendraisiais baudžiamojo proceso principais;

14.2. ikiteisminio tyrimo metu atlikti visus reikiamus proceso veiksmus ir išnaudoti visas galimybes nustatyti nusikalstamą veiką padariusį asmenį (rašytinio ar žodinio prokuroro nurodymo nebuvimas neatleidžia ikiteisminio tyrimo pareigūno nuo šios pareigos);

14.3. atlikti išsamų ikiteisminį tyrimą per trumpiausią laiką, stengiantis, kad sudėtingų bylų tyrimas truktų ne ilgiau kaip 6 mėnesius nuo pirmosios įtariamojo apklausos (planuoti tyrimo veiksmus, numatant realius jų atlikimo terminus, organizuoti darbą atsižvelgiant į turimų ikiteisminių tyrimų prioritetus ir kt.), o esant sąlygoms taikyti supaprastintą baudžiamąjį procesą apie tai informuoti ikiteisminį tyrimą kontroliuojantį prokurorą;

14.4. nedelsiant informuoti ikiteisminio tyrimo įstaigos ar padalinio vadovą ir prokurorą apie tyrimo metu kylančias problemas, trukdančias pasiekti ikiteisminio tyrimo tikslus, taip pat pranešti prokurorui apie būtinybę taikyti BPK 163 straipsnio 1 dalyje numatytas prievartos priemonės proceso dalyviams ar kitiems asmenims, nevykdantiems pareigūno nurodymų;

14.5. ikiteisminio tyrimo metu gavus proceso dalyvių prašymus ir skundus, kurių nagrinėjimas priskiriamas prokuroro kompetencijai, nedelsiant apie tai informuoti prokurorą ir jam pateikti sprendimui priimti reikalingą medžiagą;

14.6. motyvuotu raštu, kuris gali būti perduodamas ir elektroninio ryšio priemonėmis, nedelsiant kreiptis į prokurorą, kai būtina taikyti procesines prievartos priemonės, kurias gali skirti prokuroras ar ikiteisminio tyrimo teisėjas, ir pateikti šiems klausimams spręsti reikalingą medžiagą;

14.7. pagal kompetenciją ikiteisminio tyrimo metu užtikrinti BPK numatytas proceso dalyvių teises ir sudaryti galimybę jomis naudotis;

14.8. vykdyti žodinius ir rašytinius prokuroro pavedimus bei nurodymus, informuoti prokurorą apie pavedimo, nurodymo įvykdymą arba apie priežastis, dėl kurių pavedimas ar nurodymas nebuvo įvykdytas, Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos priemonėmis suderinti su prokuroru tolesnio nurodymų vykdymo apimtį, jeigu vykdant rašytinius prokuroro nurodymus ir atliekant kitus ikiteisminio tyrimo veiksmus paaiškėja, kad dalis jų tapo neaktualūs, pertekliniai ar nereikalingi;

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-221](#), 2018-06-27, paskelbta TAR 2018-06-28, i. k. 2018-10682

14.9. pateikdamas ikiteisminio tyrimo medžiagą prokurorui, lydraštyje nurodyti perdavimo

pagrindą ir tikslą;

Papildyta papunkčiu:

Nr. [I-65](#), 2017-03-06, paskelbta TAR 2017-03-06, i. k. 2017-03681

14.10. nedelsdamas informuoti ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovą ir prokurorą, jei atliekant tyrimą paaiškėja, kad byla gali priklausyti Europos prokuratūros kompetencijai.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [I-62](#), 2021-03-12, paskelbta TAR 2021-03-15, i. k. 2021-05185

15. Siekiant užtikrinti, kad kiekvienas nuo nusikalstamos veikos nukentėjęs asmuo turėtų realias galimybes pasinaudoti įstatymo jam suteiktomis teisėmis ir išvengti nepagrįsto apsunkinimo jomis pasinaudoti, prokuroras ir ikiteisminio tyrimo pareigūnas kiekvienu atveju turi įvertinti asmens, pagal kurio skundą, pareiškimą ar pranešimą pradėtas ikiteisminis tyrimas, tiesioginį suinteresuotumą procesu bei sąsajas su ikiteisminiu tyrimu (kaip vienas ar kitas proceso sprendimas ar veiksmas yra tiesiogiai susijęs su asmens konstitucinėmis teisėmis ir laisvėmis, tarp jų ir teise savo pažeistas teises ginti teismine tvarka) ir nustačius, kad asmeniui dėl nusikalstamos veikos padaryta žala, nedelsiant pripažinti jį nukentėjusiuoju.

15¹. Prokuroras ir ikiteisminio tyrimo pareigūnas turi imtis veiksmų, kad įstatymų nustatytais atvejais būtų užtikrintas būtinas gynėjo dalyvavimas. Kai įtariamasis yra laikinai sulaikytas BPK 140 straipsnyje nustatyta tvarka, prokuroras ir (ar) ikiteisminio tyrimo pareigūnas, užtikrindami būtiną gynėjo dalyvavimą, turi vadovautis ekonomiškumo ir operatyvumo principais. Užtikrinant teisę į gynybą, sulaikytam įtariamajam kaip įmanoma greičiau turi būti išaiškinama teisė turėti gynėją ir šios teisės įgyvendinimo tvarka, taip pat teisė savo iniciatyva atsisakyti gynėjo ir gintis pačiam. Sulaikytas įtariamasis gynėjo gali atsisakyti tuoj pat po sulaikymo, todėl gynėjo dalyvavimas išaiškinant sulaikytam įtariamajam teisę turėti gynėją nėra privalomas. Sulaikytam įtariamajam atsisakius gynėjo, jeigu nėra aplinkybių, nurodytų BPK 52 straipsnio 2 dalyje, tolesnės ikiteisminio tyrimo procedūros vykdomos gynėjui nedalyvaujant. Jeigu sulaikytas įtariamasis išreiškia norą turėti gynėją, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras užtikrina gynėjo dalyvavimą tolesnių proceso veiksmų metu.

Papildyta punktu:

Nr. [I-1](#), 2020-01-07, paskelbta TAR 2020-01-07, i. k. 2020-00202

16. Esant bet kuriai ikiteisminio tyrimo stadijai ikiteisminio tyrimo pareigūnas gali motyvuotai išreikšti prokurorui savo siūlymus dėl ikiteisminio tyrimo strategijos, taktikos, perspektyvos, tiriamos versijos, nusikalstamų veikų kvalifikavimo (perkvalifikavimo), prokuroro kompetencijai priskirtinų atlikti veiksmų, proceso sprendimų dėl ikiteisminio tyrimo užbaigimo ir jų formos, taip pat informuoti ikiteisminio tyrimo įstaigos ar padalinio vadovą apie neteisėtus ar perteklinius prokuroro pavedimus ir nurodymus, profesinės etikos nesilaikymą, kitus prokuroro darbo trūkumus.

17. Ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovas, turėdamas visas BPK numatytas ikiteisminio tyrimo pareigūno teises ir pareigas, pagal savo kompetenciją atsako už jam pavaldžių įstaigos ar jos padalinio, kurių pagrindinė ar viena iš funkcijų yra atlikti ikiteisminį tyrimą, pareigūnų darbo organizavimą ir jų procesinės veiklos kontrolę ir privalo:

17.1. atsižvelgdamas į ikiteisminio tyrimo pobūdį pavesti ikiteisminį tyrimą atlikti vienam ar keliems pavaldiems pareigūnams;

17.2. esant didelės apimties ikiteisminiam tyrimui, prireikus žodžiu ar raštu pavesti pavaldiems pareigūnams (neįtrauktiems į ikiteisminio tyrimo grupės sudėtį) atlikti atskirus proceso veiksmus;

17.3. kontroliuoti, kad pavaldžių pareigūnų atliekamuose ikiteisminiuose tyrimuose būtų atlikti būtini proceso veiksmai, išnaudotos visos galimybės nustatyti nusikalstamą veiką padariusius asmenis ir nusikalstamos veikos būtų iširtos greitai ir išsamiai;

17.4. kontroliuoti, kad nebūtų atliekami pertekliniai ir nebūtini proceso veiksmai, kuriais

negaunama jokių duomenų, turinčių reikšmės tyrimui;

17.5. atsižvelgdamas į nusikalstamos veikos sunkumą, ikiteisminio tyrimo apimtį, prioritetą, spręsti dėl būtinumo pareigūnui sudaryti rašytinį proceso veiksmų planą, o jei tyrimo planas sudarytas, kontroliuoti jo vykdymą;

17.6. organizuoti ir kontroliuoti prokuroro nurodymų ir pavedimų vykdymą;

17.7. kontroliuoti, kad būtų laikomasi BPK 176 straipsnyje nustatytų ikiteisminio tyrimo terminų ir užtikrinti, kad ikiteisminio tyrimo pareigūnai vykdytų Ikiteisminio tyrimo terminų kontrolės tvarkos aprašo reikalavimus;

17.8. užtikrinti, kad atlikus visus būtinus proceso veiksmus ikiteisminis tyrimas nedelsiant būtų perduotas prokurorui priimti proceso sprendimą;

17.9. užtikrinti ikiteisminio tyrimo atlikimo tęstinumą – tyrimą atliekančio pareigūno atostogų, komandiruočių ar ligos metu jo žinioje esančias ikiteisminio tyrimo bylas perduoti kitam pareigūnui, kai būtina atlikti proceso veiksmus, tęsti procesinių prievartos priemonių taikymo ar ikiteisminio tyrimo terminus ir kt.;

17.10. užtikrinti, kad ikiteisminio tyrimo medžiaga būtų nedelsiant pateikta prokurorui, kai prokuroras jos pareikalauja arba kai reikia priimti prokuroro kompetencijai priskirtą proceso sprendimą, atlikti proceso veiksmą, kai gautas proceso dalyvio prašymas ar skundas, kurio nagrinėjimas priskirtas prokuroro kompetencijai;

17.11. užtikrinti, kad nedelsiant būtų informuojamas prokuroras, jei atliekant tyrimą paaiškėja, jog byla gali priklausyti Europos prokuratūros kompetencijai.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [I-62](#), 2021-03-12, paskelbta TAR 2021-03-15, i. k. 2021-05185

18. Ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovas gali prokurorui motyvuotai pareikšti nuomonę apie ikiteisminio tyrimo strategiją, taktiką, perspektyvą, tiriamas versijas, nusikalstamų veikų kvalifikavimą (perkvalifikavimą), prokuroro kompetencijai priskirtus atliktinus veiksmus ir proceso sprendimus dėl ikiteisminio tyrimo užbaigimo.

Prokuroro reikalavimu ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovas šio punkto pirmojoje pastraipoje nurodytus siūlymus turi išdėstyti raštu.

19. Ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovo nurodymai ir pavedimai dėl ikiteisminio tyrimo eigos negali prieštarauti ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio prokuroro nurodymams ir pavedimams.

Nesutikdamas su prokuroro nurodymu ar pavedimu dėl proceso veiksmų ir sprendimų arba gavęs tokią informaciją iš pavaldaus pareigūno, ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovas gali apie tai motyvuotai informuoti aukštesnįjį prokurorą.

Prieštaravimus sprendžia aukštesnysis prokuroras.

20. Ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovas atsako už ikiteisminių tyrimų dėl baudžiamųjų nusižengimų, nesunkių ir apysunkių nusikaltimų, kai nėra nustatyti nusikalstama veika padarę asmenys, išskyrus dėl nusikaltimų pagal Seimo nustatytas prioritetines sritis, atlikimo priežiūrą, iki bus nustatyti nusikalstama veika padarę asmenys, ir užtikrina, kad ikiteisminio tyrimo medžiaga būtų laiku pateikta prokurorui, kai yra pakankamas pagrindas priimti BPK 3¹ straipsnyje ar 212 straipsnio 1 punkte numatytus sprendimus.

Prokuroras organizuoja šiuos ikiteisminius tyrimus ir jiems vadovauja, duodamas pavedimą ikiteisminio tyrimo įstaigai nustatyti nusikalstama veika padariusius asmenis; sprenddamas procesinių prievartos priemonių taikymo klausimus nagrinėdamas proceso dalyvių ar asmenų, kuriems taikytos procesinės prievartos priemonės, skundus; tęsdamas ikiteisminio tyrimo terminus.

Atsižvelgęs į visas tiriamos nusikalstamos veikos padarymo aplinkybes (nusikalstamos veikos padariniai, didelė visuomeninė reikšmė, nukentėjusiųjų skaičius ir pan.), prokuroras gali nesilaikyti šio punkto antrojoje pastraipoje nurodytos nusikalstamų veikų tyrimo organizavimo tvarkos.

21. Tiriant Rekomendacijų 20 punkte nurodytas nusikalstamas veikas, kai nėra nustatyti jas padarę asmenys, ikiteisminio tyrimo medžiaga, pranešimai apie ikiteisminio tyrimo eigą,

ikiteisminio tyrimo planai prokurorui nesiunčiami, jei prokuroras nenusprendžia kitaip.

22. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas, tiriantis Rekomendacijų 20 punkte nurodytą nusikalstamą veiką ir nustatęs šią veiką padariusį asmenį (surašius pranešimą apie įtarimą arba gavus duomenų apie galimą nusikalstamą veiką įvykdžiusį asmenį (asmenis), nedelsdamas apie tai informuoja ikiteisminio tyrimo įstaigos padalinio vadovą ir prokurorą.

23. Tiriant Rekomendacijų 20 punkte nurodytas nusikalstamas veikas, ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovas, be Rekomendacijų 17 punkte nurodytų pareigų, privalo užtikrinti, kad:

23.1. esant būtinybei ikiteisminio tyrimo pareigūnai pateiktų derinti tyrimo veiksmų planą;

23.2. paaiškėjus BPK 3 straipsnyje nurodytoms aplinkybėms byla per protingą terminą būtų perduota prokurorui;

23.3. atlikus visus plane numatytus veiksmus (jei planas buvo sudarytas) ir nenustačius nusikalstamą veiką padariusių asmenų ikiteisminio tyrimo medžiaga būtų perduota prokurorui;

23.4. reikiama ikiteisminio tyrimo medžiaga kartu su motyvuotu ikiteisminio tyrimo pareigūno raštu būtų nedelsiant pateikta prokurorui, kai būtina taikyti procesines prievartos priemonės, kurias gali skirti prokuroras ar ikiteisminio tyrimo teisėjas.

24. Ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio, kuriam pavesta surasti ir (ar) sulaikyti nuo ikiteisminio tyrimo pasislėpusį įtariamąjį, vadovas atsako už pasislėpusio įtariamojo paieškos organizavimą ir vykdymą.

Prokuroras turi užtikrinti, kad byloje, kuriose yra paskelbta įtariamojo paieška, būtų atlikti visi būtini proceso veiksmai nesant įtariamojo.

III. SKYRIUS TYRIMO GRUPIŲ SUDARYMAS

25. Dėl ypatingo bylos sudėtingumo ar didelės apimties gali būti sudaryta tyrimo grupė ikiteisminiam tyrimui atlikti, o organizuoti ikiteisminį tyrimą ir jam vadovauti gali būti pavedama kelių prokurorų grupei.

26. Tyrimo grupė gali būti sudaroma iš vienos ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnų, kelių skirtingų ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnų, prokurorų arba iš vienos ar kelių ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnų ir prokurorų (mišri tyrimo grupė).

27. Tyrimo grupei vadovauja tyrimo grupės vadovas. Kai tyrimo grupė sudaryta iš ikiteisminio tyrimo pareigūnų, vadovu skiriamas ikiteisminio tyrimo pareigūnas, o kai tyrimo grupė sudaryta iš prokurorų arba yra mišri, vadovu skiriamas prokuroras. Tyrimo grupės vadovas turi teisę duoti grupės nariams nurodymus ir pavedimus dėl tyrimo veiksmų.

28. Ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovas gali sudaryti ikiteisminio tyrimo grupę iš pavaldžių ikiteisminio tyrimo pareigūnų. Tyrimo grupė sudaroma ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovo rezoliucija arba nutarimu.

Tyrimo grupė gali būti naikinama ar jos sudėtis keičiama ją sudariusio ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovo arba kito aukštesniojo vadovo priimtu atskiru nutarimu arba rezoliucija, jei tyrimo grupė buvo sudaryta rezoliucija.

29. Tyrimo grupė iš kelių skirtingų ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnų sudaroma prokuroro arba aukštesniojo prokuroro nutarimu. Sprendimą sudaryti tyrimo grupę priima tas prokuroras ar aukštesnysis prokuroras, kuris pagal kompetenciją gali šioms ikiteisminio tyrimo įstaigoms pavesti atlikti ikiteisminį tyrimą.

30. Tyrimo grupė iš kelių prokurorų sudaroma aukštesniojo prokuroro, kuris yra aukštesnysis visiems į tyrimo grupės sudėtį įtrauktiems prokurorams, sprendimu. Į tyrimo grupę negali būti įtrauktas prokuroras, kuris tyrimo grupės vadovui yra aukštesnysis prokuroras.

31. Tyrimo grupė, sudaryta iš kelių prokurorų, naikinama ar jos sudėtis keičiama to paties ar kito aukštesniojo prokuroro nutarimu.

32. Tyrimo grupė iš vienos ar kelių skirtingų ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnų ir prokurorų sudaroma, keičiama ir naikinama aukštesniojo prokuroro nutarimu. Tyrimo grupės

prokurorai atlieka ikiteisminį tyrimą ir jį organizuoja, o tyrimo grupės vadovas jam vadovauja.

33. Jei planuojamos sudaryti tyrimo grupės narys yra centrinės ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas, sprendimą dėl tyrimo grupės priima Generalinės prokuratūros departamento (skyriaus) vyriausiasis prokuroras (jo pavaduotojas).

34. Tyrimo grupės, sudarytos iš vienos ar kelių skirtingų ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnų ir prokurorų arba tik prokurorų, vadovas turi teisę duoti nurodymus ir pavedimus dėl tyrimo veiksmų ir grupės nariams prokurorams, ir ikiteisminio tyrimo pareigūnams, tačiau kiekvienas tyrimo grupės prokuroras sprendimus priima savarankiškai ir vienvaldiškai.

35. Jei tyrimo grupė sudaryta iš prokurorų, yra mišri arba tyrimą organizuoja kelių prokurorų grupė, galutinius sprendimus byloje (pvz., nutraukti ikiteisminį tyrimą, surašyti kaltinamąjį aktą ir pan.) priima tyrimo grupės vadovas.

36. Skundus dėl tyrimo grupės, sudarytos iš ikiteisminio tyrimo pareigūnų ir prokurorų, ikiteisminio tyrimo pareigūnų, veiksmų ir nutarimų nagrinėja grupės vadovas, o dėl tyrimo grupės prokurorų – aukštesnysis prokuroras. Prašymus ikiteisminio tyrimo klausimais nagrinėja tyrimo grupės vadovas arba jo žodiniu ar rašytiniu pavedimu grupės prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas.

37. Apie tyrimo grupės sudarymą proceso dalyviai neinformuojami.

38. Ikiteisminio tyrimo įstaigos, jos padalinio vadovo ar prokuroro sprendimai dėl tyrimo grupės sudarymo neskundžiami, tačiau proceso dalyviai BPK nustatyta tvarka turi teisę tyrimo grupės nariui ar vadovui pareikšti nušalinimą BPK nustatyta tvarka.

IV. SKYRIUS

IKITEISMINIO TYRIMO KONTROLĖS PERDAVIMAS KITAI PROKURATŪRAI, PAVEDIMAS ATLIKTI TYRIMĄ KITAI IKITEISMINIO TYRIMO ĮSTAIGAI

39. Ikiteisminis tyrimas atliekamas toje ikiteisminio tyrimo įstaigoje, kurios veiklos teritorijoje padaryta nusikalstama veika (BPK 174 str. 1 d.) ir kuri pagal savo kompetenciją galėtų išsamiai ir per trumpiausią laiką atlikti ikiteisminį tyrimą bei atskleisti nusikalstamą veiką (BPK 1, 2 ir 165 str.).

40. Jei ikiteisminis tyrimas pradėtas kitoje vietovėje, nei padaryta nusikalstama veika, jis turi būti perduotas ikiteisminio tyrimo įstaigai pagal veiklos teritoriją. Ikiteisminis tyrimas perduodamas pagal nustatytą kompetenciją aukštesniojo prokuroro sprendimu.

41. Jei nusikalstamos veikos padarytos kelių ikiteisminio tyrimo įstaigų veiklos teritorijose, ikiteisminį tyrimą dėl visų nusikalstamų veikų paprastai atlieka ta ikiteisminio tyrimo įstaiga, kurios veiklos teritorijoje padaryta daugiausia nusikalstamų veikų, o kai kelių įstaigų veiklos teritorijose padarytas vienodas nusikalstamų veikų skaičius, ikiteisminį tyrimą paprastai atlieka ta įstaiga, kurios veiklos teritorijoje padaryta paskutinė nusikalstama veika.

Sprendžiant, kuriai ikiteisminio tyrimo įstaigai perduoti atlikti ikiteisminį tyrimą, atsižvelgiama ir į jau atlikto tyrimo apimtį, sudėtingumą, taikytas procesines prievartos priemones, tyrimo stadiją bei kitas aplinkybes, lemiančias tolesnio tyrimo veiksmingumą.

42. Kai nusikalstama veika padaryta užsienyje, paprastai ikiteisminis tyrimas atliekamas toje ikiteisminio tyrimo įstaigoje, kurios veiklos teritorijoje yra paskutinė žinoma įtariamojo gyvenamoji vieta. Jei asmuo nenustatytas, jo gyvenamoji vieta nežinoma arba jis gyvena užsienyje, ikiteisminis tyrimas atliekamas toje ikiteisminio tyrimo įstaigoje, kurioje gautas skundas, pareiškimas ar pranešimas apie nusikalstamą veiką.

43. Kitoje vietovėje, nei padaryta nusikalstama veika, pradėtas ikiteisminis tyrimas toje vietovėje gali būti tęsiamas pagal kompetenciją aukštesniojo prokuroro sprendimu.

44. Jeigu ikiteisminį tyrimą tikslinga atlikti kitoje teritorijoje, nei padaryta nusikalstama veika, esant sutarimui, ikiteisminis tyrimas perduodamas pagal nustatytą kompetenciją aukštesniojo prokuroro motyvuotu sprendimu (BPK 174 str. 2 d., 3 d.).

Punkto pakeitimai:

Nr. [L-163](#), 2019-05-22, paskelbta TAR 2019-05-23, i. k. 2019-08172

45. Sprendžiant nesutarimus dėl ikiteisminio tyrimo vietos, laikomasi šių taisyklių:

45.1. apygardos prokuratūros vyriausiasis prokuroras (jo pavaduotojas) raštu, kuriame nurodomi motyvai dėl ikiteisminio tyrimo perdavimo tikslingumo, taip pat kodėl kita teritorinė prokuratūra nesutinka su ikiteisminio tyrimo perdavimu, ikiteisminio tyrimo medžiagą perduoda Generalinei prokuratūrai;

45.2. apygardos prokuratūros specializuoto padalinio vyriausiasis prokuroras (jo pavaduotojas) arba apylinkės prokuratūros vyriausiasis prokuroras (jo pavaduotojas) raštu, kuriame nurodomi motyvai dėl ikiteisminio tyrimo perdavimo tikslingumo, taip pat kodėl kitas teritorinės prokuratūros padalinys nesutinka su ikiteisminio tyrimo perdavimu, ikiteisminio tyrimo medžiagą perduoda apygardos prokuratūros vyriausiajam prokurorui (jo pavaduotojui).

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-163](#), 2019-05-22, paskelbta TAR 2019-05-23, i. k. 2019-08172

46. Išsprendus nesutarimus dėl ikiteisminio tyrimo vietos, sprendimas perduoti arba atsisakyti perduoti organizuoti ikiteisminį tyrimą kitai teritorinei prokuratūrai ar kitam teritorinės prokuratūros padaliniui įforminamas atskiru raštu, trumpai nurodant perdavimo ar atsisakymo perduoti motyvus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-163](#), 2019-05-22, paskelbta TAR 2019-05-23, i. k. 2019-08172

47. Sprendžiant ikiteisminio tyrimo perdavimo klausimą būtina siekti, kad ikiteisminis tyrimas būtų perduodamas per kuo trumpesnę laiką nuo tyrimo pradėjimo ar aplinkybių, pagrindžiančių tyrimo perdavimo būtinumą, paaiškėjimo. Būtina užtikrinti, kad perduodamo ikiteisminio tyrimo terminas būtų ne trumpesnis kaip vienas mėnuo, iki kardomųjų priemonių ar kitų procesinių prievartos priemonių taikymo pabaigos būtų likęs ne mažiau kaip vienas mėnuo, būtų atlikti visi neatidėliotini proceso veiksmai, kurių vėlesnis atlikimas kitos vietovės ikiteisminio tyrimo įstaigoje būtų apsunkintas ar negalimas.

48. Sprendžiant, kuriai ikiteisminio tyrimo įstaigai pavesti atlikti ikiteisminį tyrimą, būtina atsižvelgti į tai, kas atliko kriminalinės žvalgybos tyrimą, kur yra ikiteisminio tyrimo įstaigos padalinio buveinė ar tyrėjo darbo vieta, įvertinti tyrėjų patirtį tiriant tokios kategorijos nusikalstamas veikas ir kitas aplinkybes, lemiančias tolesnio tyrimo veiksmingumą.

49. Nustačius, kad ikiteisminis tyrimas bus efektyviau atliekamas kitoje ikiteisminio tyrimo įstaigoje, prokuroras motyvuotu raštu (tarnybiniu pranešimu) gali kreiptis į aukštesnįjį prokurorą dėl pavedimo atlikti tyrimą kitai ikiteisminio tyrimo įstaigai.

50. *Neteko galios nuo 2019-05-24*

Punkto naikinimas:

Nr. [I-163](#), 2019-05-22, paskelbta TAR 2019-05-23, i. k. 2019-08172

51. Apygardos prokuratūros apylinkės prokuratūroje pradėjus ikiteisminį tyrimą arba gavus ikiteisminio tyrimo įstaigos pranešimą apie pradėtą ikiteisminį tyrimą, arba ikiteisminio tyrimo metu pradėjus naują ikiteisminį tyrimą dėl nusikalstamos veikos, teisingos apygardos teismui ar pagal kompetenciją priskirtinos apygardos prokuratūros specializuotam skyriui, ikiteisminio tyrimo įstaigos pranešimą ar ikiteisminio tyrimo medžiagą apylinkės prokuratūros vyriausiasis prokuroras (jo pavaduotojas) nedelsdamas perduoda apygardos prokuratūros vyriausiajam prokurorui (jo pavaduotojui).

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-163](#), 2019-05-22, paskelbta TAR 2019-05-23, i. k. 2019-08172

52. Tais atvejais, kai ikiteisminį tyrimą atlikęs, organizavęs ar jam vadovavęs apygardos prokuratūros specializuoto skyriaus prokuroras nustato, kad tiriama veika nėra teisinga apygardos teismui arba nėra nusikalstamos veikos, pagal kompetenciją priskirtinos apygardos prokuratūros specializuotam skyriui, požymių, siekiant užtikrinti tyrimo organizavimo tęstinumą, atlikimo

greitumą, išsamumą ir proceso ekonomiškumą, ikiteisminį tyrimą paprastai toliau atlieka ar jį organizuoja tas pats prokuroras. Pavesti kitam prokurorui organizuoti ikiteisminį tyrimą ir jam vadovauti gali apygardos prokuratūros vyriausiasis prokuroras (jo pavaduotojas).

V. SKYRIUS

AUKŠTESNIOJO PROKURORO VYKDOMA KONTROLĖ

53. Aukštesnysis prokuroras, vadovaudamasis BPK 170 straipsnio nuostatomis, kontroliuoja, kaip vykdoma prokuroro veikla organizuojant ikiteisminį tyrimą ir jam vadovaujant. Kontrolę aukštesnysis prokuroras gali vykdyti pats arba pagal Lietuvos Respublikos prokuratūros ir prokurorų kompetencijos nuostatus (toliau – Kompetencijos nuostatai) perduoti kitam aukštesniajam prokurorui (Prokuratūros įstatymo 15 str. 4 d.).

54. Aukštesnysis prokuroras, nagrinėdamas proceso dalyvio skundą arba savo iniciatyva nustatęs prokuroro padarytus proceso įstatymų pažeidimus, panaikina neteisėtus ar nepagrįstus prokuroro priimtus nutarimus ir duoda prokurorui privalomus nurodymus, išskyrus nurodymą, kokią proceso sprendimą priimti (BPK 170 str. 6 d.).

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-221](#), 2018-06-27, paskelbta TAR 2018-06-28, i. k. 2018-10682

Nr. [I-62](#), 2021-03-12, paskelbta TAR 2021-03-15, i. k. 2021-05185

55. Aukštesnysis prokuroras neturi teisės nušalinti prokuroro nuo ikiteisminio tyrimo. Prokuroro nušalinimo klausimą sprendžia ikiteisminio tyrimo teisėjas (BPK 60 str.). Tais atvejais, kai ikiteisminį tyrimą organizuojantis ir jam vadovaujantis prokuroras nusišalina, prokuroras, kuris jam yra aukštesnysis, sprendžia dėl nusišalinimo pagrįstumo ir priima vieną iš šių sprendimų:

55.1. pavesti toliau organizuoti ikiteisminį tyrimą ir jam vadovauti nusišalinimą pateikusiam prokurorui, jei pripažįsta nusišalinimą nepagrįstu;

55.2. pavesti toliau organizuoti ikiteisminį tyrimą ir jam vadovauti kitam prokurorui, jei pripažįsta nusišalinimą pagrįstu.

56. Rekomendacijų 55.2 papunktyje nurodytas aukštesniojo prokuroro sprendimas įforminamas rašytine rezoliucija, užrašoma ant rašytinio prokuroro pareiškimo dėl nusišalinimo.

57. Rekomendacijų 55.1 papunktyje nurodytas aukštesniojo prokuroro sprendimas ne proceso tvarka skundžiamas aukštesniojo prokuroro aukštesniajam prokurorui.

58. Teisės aktai nenumato galimybės nušalinti (nusišalinti) teritorinės prokuratūros ar jos padalinio, tačiau organizuoti ikiteisminį tyrimą ir jam vadovauti ne proceso tvarka gali būti perduodama kitai teritorinei prokuratūrai ar jos padaliniui, jei yra pagrindas manyti, kad tai užtikrins proceso efektyvumą, išsamumą ir greitumą.

Aukštesnysis prokuroras sprendimą ne proceso tvarka perduoti organizuoti ikiteisminį tyrimą ir jam vadovauti kitai teritorinei prokuratūrai ar jos padaliniui priima Kompetencijos nuostatų nustatyta tvarka. Sprendimas gali būti priimtas pagal proceso dalyvių, teritorinės prokuratūros prašymus ar aukštesniojo prokuroro iniciatyva.

59. Aukštesnysis prokuroras, nagrinėdamas proceso dalyvio skundą dėl prokuroro proceso veiksmų ir (ar) nutarimų, turi teisę reikalauti, kad skundžiamą proceso veiksmą ir (ar) nutarimą priėmęs prokuroras pateiktų žodinį ar rašytinį paaiškinimą, taip pat pateiktų skundo nagrinėjimui reikalingą su skundžiamu proceso veiksmu ir (ar) nutarimu susijusią medžiagą.

60. Prokuroro priimtą proceso sprendimą pagal proceso dalyvio skundą, prašymą ar pareiškimą gali išnagrinėti tik vienas aukštesnysis prokuroras, priimdamas motyvuotą nutarimą (Prokuratūros įstatymo 15 str. 4 d.).

61. Aukštesnysis prokuroras, vadovaudamasis Prokuratūros įstatymo 4 straipsnio 2 dalimi, prokuroro priimtą neteisėtą ar nepagrįstą proceso sprendimą gali panaikinti ir nesant proceso dalyvio skundo, prašymo ar pareiškimo. Tais atvejais, kai prokuroro proceso veiksmai ir (ar) nutarimai nebuvo apskųsti, aukštesnysis prokuroras gali paprašyti proceso veiksmą ir (ar) nutarimą

priėmusį prokurorą dėl priimto proceso veiksmo ir (ar) nutarimo pateikti žodinį ar rašytinį paaiškinimą, taip pat pateikti su atitinkamu proceso veiksmu ir (ar) nutarimu susijusią medžiagą.

Aukštesnysis prokuroras, vadovaudamasis Prokuratūros įstatymo 4 straipsnio 2 dalimi, nesant proceso dalyvio skundo, prašymo ar pareiškimo, savo iniciatyva gali panaikinti ir pagal pareigas žemiau esančio aukštesniojo prokuroro priimtą neteisėtą ar nepagrįstą proceso sprendimą, jei tas pats klausimas nebuvo išspręstas ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartimi. Toks aukštesniojo prokuroro sprendimas BPK 63 straipsnio nustatyta tvarka skundžiamas ikiteisminio tyrimo teisėjui.

62. Aukštesnysis prokuroras, įvertinęs prokuroro proceso sprendimą ir nustatęs, kad jis yra neteisėtas ir (ar) nepagrįstas, panaikina proceso sprendimą. Nutarime panaikinti proceso sprendimą nurodomi prokuroro padaryti pažeidimai, pasiūloma juos pašalinti, duodami privalomi nurodymai, išskyrus nurodymą, kokį proceso sprendimą priimti. Toks aukštesniojo prokuroro sprendimas BPK nustatyta tvarka gali būti skundžiamas ikiteisminio tyrimo teisėjui.

Jeigu vykdant aukštesniojo prokuroro nutarime išdėstytus nurodymus ir atliekant kitus ikiteisminio tyrimo veiksmus paaiškėja, kad dalis jų tapo neaktualūs, pertekliniai ar nereikalingi, taikomos Rekomendacijų 54 punkto antrosios pastraipos nuostatos

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-221](#), 2018-06-27, paskelbta TAR 2018-06-28, i. k. 2018-10682

63. Aukštesnysis prokuroras, ikiteisminio tyrimo metu nustatęs prokuroro padarytus proceso įstatymų pažeidimus ar ikiteisminio tyrimo neišsamumą arba siekdamas, kad ikiteisminis tyrimas būtų atliktas ir nusikalstama veika atskleista per trumpiausią laiką, turi teisę pats atlikti atskirus ikiteisminio tyrimo veiksmus ir priimti proceso sprendimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-65](#), 2017-03-06, paskelbta TAR 2017-03-06, i. k. 2017-03681

64. Priimti sprendimus dėl viso ikiteisminio tyrimo užbaigimo, nutraukimo ar sustabdymo aukštesnysis prokuroras gali tik perėmęs ikiteisminio tyrimo organizavimą ir vadovavimą. Aukštesnysis prokuroras perimtame ikiteisminiame tyrime negali vykdyti aukštesniojo prokuroro funkcijų, jo veiksmai ir sprendimai skundžiami BPK 63 straipsnio nustatyta tvarka aukštesniajam prokurorui. Apie tyrimo perėmimą aukštesnysis prokuroras padaro įrašą Integruotoje baudžiamojo proceso informacinėje sistemoje ir informuoja pagal kompetenciją aukštesnįjį prokurorą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-65](#), 2017-03-06, paskelbta TAR 2017-03-06, i. k. 2017-03681

65. Prokuroras, naudodamasis informacine sistema, privalo nedelsdamas informuoti pagal kompetenciją aukštesnįjį prokurorą apie priimtus šiuos proceso sprendimus:

65.1. nutarimą paleisti į laisvę suimtą įtariamąjį ar nesikreipti dėl suėmimo termino pratęsimo;

65.2. nutarimą nutraukti ikiteisminį tyrimą, jei įtariamajam buvo skirtas suėmimas;

65.3. nutarimą nutraukti ikiteisminį tyrimą, jei nutarimas vadovaujantis baudžiamojo proceso įstatymo nuostatomis neturi būti tvirtinamas ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimu ir ikiteisminiame tyrime nėra nukentėjusiųjų ir civilinių ieškovų;

65.4. sprendimą baigti ikiteisminį tyrimą kaltinamojo akto surašymu, pareiškimą dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu arba sprendimą nutraukti ikiteisminį tyrimą, jei ikiteisminio tyrimo metu įtariamąjį nusikalstama veika buvo perkvalifikuota iš labai sunkaus ar sunkaus nusikaltimo į apysunkį, nesunkų nusikaltimą ar baudžiamąjį nusižengimą arba jei nusikalstama veika buvo perkvalifikuota iš tyčinės nusikalstamos veikos į nusikalstamą veiką, padarytą dėl neatsargumo;

65.5. sprendimą grąžinti savininkui proceso metu rastus ir paimitus ne mažesnės kaip 250 MGL vertės daiktus ar vertybes, kurie turi reikšmės nusikalstamai veikai tirti ar kurie gali būti konfiskuoti arba panaudoti galimam civiliniam ieškiniui užtikrinti;

65.6. nutarimą panaikinti laikiną nuosavybės teisės apribojimą turtui, kurio vertė ne mažesnė kaip 250 MGL;

65.7. nutarimą nutraukti ikiteisminį tyrimą suėjus baudžiamosios atsakomybės senaties terminui tais atvejais, kai buvo nustatytas įtariamasis;

65.8. prokuroro nutarimą ar ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimą nutraukti ikiteisminį tyrimą dėl nusikalstamų veikų, išskyrus numatytas BK 178 straipsnyje, dėl kurių nukentėjo nepilnametis.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [I-65](#), 2017-03-06, paskelbta TAR 2017-03-06, i. k. 2017-03681

66. Aukštesnysis prokuroras, vadovaudamasis Prokuratūros įstatymo 15 straipsnio 4 dalimi, privalo patikrinti Rekomendacijų 65 punkte nurodytų proceso sprendimų teisėtumą ir pagrįstumą. Apie tokių sprendimų patikrinimą pažymima informacinėje sistemoje. Aukštesniojo prokuroro atlikta sprendimo patikra neatleidžia jo nuo pareigos nagrinėti vėliau gautą skundą.

67. Tais atvejais, kai prokuroro nutarimas nutraukti ikiteisminį tyrimą panaikinamas, aukštesnysis prokuroras turėtų spręsti dėl ikiteisminio tyrimo perdavimo kitam prokurorui.

68. Prokuroras, nesutikdamas su aukštesniojo prokuroro nurodymu ar pavedimu dėl proceso veiksmų ir sprendimų, taip pat su aukštesniojo prokuroro sprendimu pačiam perimti organizuoti ikiteisminį tyrimą ir jam vadovauti, ne proceso tvarka apie tai informuoja tokį nurodymą ar pavedimą davusio prokuroro, taip pat ikiteisminį tyrimą perėmusio aukštesniojo prokuroro aukštesnįjį prokurorą.

69. Tais atvejais, kai ikiteisminį tyrimą atliekantis prokuroras nesutinka su aukštesniojo prokuroro nurodymu ar pavedimu, aukštesnysis prokuroras tokį nurodymą ir pavedimą išdėsto raštu ir pateikia vykdyti prokurorui.

70. Prokuroras apie aukštesniojo prokuroro priimtą proceso sprendimą, prieštaraujantį įstatymams, privalo pranešti generaliniam prokurorui (jo pavaduotojui).

71. Aukštesnysis prokuroras turi užtikrinti prokuroro pavadavimą prokuroro nedarbingumo, komandiruočių ar atostogų metu.

Ikiteisminį tyrimą organizuojantis ir jam vadovaujantis prokuroras pavaduojamas tais atvejais, kai būtina atlikti ikiteisminio tyrimo veiksmus, taikyti procesines prievartos priemones, tęsti ikiteisminio tyrimo ir procesinių prievartos priemonių terminus ir atlikti kitus prokuroro kompetencijai priskirtus veiksmus.

72. Aukštesnysis prokuroras, gavęs informaciją apie ilgiau kaip 20 dienų jo vadovaujamame padalinyje laikomą ikiteisminio tyrimo medžiagą (išskyrus tuos atvejus, kai ikiteisminį tyrimą atlieka prokuroras), privalo patikrinti procesinį jos pateikimo prokuratūrai pagrindą ir nustatyti priežastis, dėl kurių ikiteisminio tyrimo medžiagoje nepriimtas proceso sprendimas, neatlikti kiti prokuroro kompetencijai priskirti veiksmai, ikiteisminio tyrimo medžiaga neperduota pagal priklausomumą ar negražinta ikiteisminio tyrimo įstaigai. Aukštesniajam prokurorui pareikalavus, prokuroras šias priežastis privalo paaiškinti raštu. Nustatęs Rekomendacijų 13¹ punkte nurodytų reikalavimų pažeidimus, aukštesnysis prokuroras privalo spręsti dėl reagavimo teisės aktų nustatyta tvarka.

Papildyta punktu:

Nr. [I-65](#), 2017-03-06, paskelbta TAR 2017-03-06, i. k. 2017-03681

VI SKYRIUS

IKITEISMINIO TYRIMO PERDAVIMAS EUROPOS PROKURATŪRAI

73. Teritorinėje prokuratūroje pradėjus nusikalstamos veikos, kuri patenka į Europos prokuratūros kompetencijos sritį, ikiteisminį tyrimą, gavus ikiteisminio tyrimo įstaigos pranešimą apie pradėtą tokį tyrimą, ikiteisminio tyrimo metu pradėjus naują tokios nusikalstamos veikos tyrimą arba Europos prokuratūrai paprašius informacijos apie atliekamą ikiteisminį tyrimą, teritorinės prokuratūros vyriausiasis prokuroras (jo pavaduotojas) nedelsdamas, bet ne vėliau kaip

per dvi darbo dienas informaciją apie tokį ikiteisminį tyrimą perduoda Generalinei prokuratūrai, o ji šią informaciją perduoda Europos deleguotajam prokurorui.

Europos deleguotasis prokuroras informuoja Generalinę prokuratūrą apie Europos prokuratūros sprendimą pasinaudoti arba nesinaudoti bylos išsireikalavimo teise.

Pirmojoje pastraipoje nurodytais atvejais ikiteisminis tyrimas, iki bus gautas Europos deleguotojo prokuroro atsakymas, atliekamas bendra tvarka, bet nepriimamas proceso sprendimas dėl tokio tyrimo sujungimo, atskyrimo ir baigties (ikiteisminio tyrimo nutraukimo, kaltinamojo akto surašymo ir bylos perdavimo į teismą, taip pat ir ikiteisminio tyrimo užbaigimo supaprastinto proceso tvarka).

74. Pradėjus nusikalstamos veikos, kuri pagal teisinį kvalifikavimą patenka į Europos prokuratūros kompetencijos sritį, ikiteisminį tyrimą ir manant, kad Europos prokuratūra šiuo atveju negalėtų pasinaudoti savo kompetencija dėl Reglamento (ES) 2017/1939 25 straipsnio 3 dalyje nurodytų nusikalstamų veikų sankcijų ir žalos dydžio apribojimų, turi būti informuojama Generalinė prokuratūra, kad šią informaciją perduotų Europos deleguotajam prokurorui.

75. Rekomendacijų 73 ir 74 punktuose nurodytais atvejais informuojant Generalinę prokuratūrą būtina nurodyti bent pagrindines faktines aplinkybes, t. y. nusikalstamos veikos padarymo datą ar laikotarpį, valstybę (valstybes), žalą, kuri buvo ar gali būti padaryta, kilimo vietą ir įvertinimą, išskyrus atvejus, kai neįmanoma įvertinti, ar tenkinami Reglamento (ES) 2017/1939 25 straipsnio 2 dalyje nustatyti kriterijai, galimą teisinį kvalifikavimą ir visą su asmens duomenimis turimą informaciją, įskaitant apie imunitetą nuo patraukimo baudžiamajon atsakomybėn, galimus nukentėjusiuosius, įtariamuosius ir visus kitus susijusius asmenis.

76. Generalinė prokuratūra, gavusi Europos prokuratūros sprendimą dėl naudojimosi konkrečios bylos išsireikalavimo teise, nurodo ikiteisminiam tyrimui vadovaujančiai teritorinei prokuratūrai nedelsiant, bet ne vėliau kaip per dvi darbo dienas reikalaujamą bylą ir su ja susijusią visą informaciją tiesiogiai pateikti konkrečiam Europos deleguotajam prokurorui.

77. Jeigu Europos prokuratūra informuoja, kad konkrečiu atveju nesinaudos savo teise išsireikalauti bylą, Generalinė prokuratūra šią informaciją perduoda ikiteisminiam tyrimui vadovaujančiai teritorinei prokuratūrai ir nurodo bet kuriuo proceso metu informuoti apie visas naujas faktines aplinkybes, dėl kurių Europos prokuratūra galėtų nuspręsti persvarstyti tokį savo sprendimą.

Pakartotinai į Europos deleguotąjį prokurorą kreipiamasi Rekomendacijų 73 ir 74 punktuose nustatyta tvarka.

78. Generalinė prokuratūra, gavusi Europos prokuratūros kreipimąsi dėl kompetencijos suteikimo konkrečioje byloje, kuri kitaip į jos kompetencijos sritį nepatektų tik dėl to, kad žala, kuri buvo ar gali būti padaryta Europos Sąjungos finansiniams interesams, neviršija žalos, kuri buvo ar gali būti padaryta kitam nukentėjusiajam, ir įvertinusi, kad Europos prokuratūra turi geresnes galimybes tirti konkrečią bylą arba vykdyti baudžiamąjį persekiojimą, gali priimti sprendimą dėl kompetencijos Europos prokuratūrai suteikimo bet kurioje byloje.

79. Tais atvejais, kai Europos prokuratūra ir Generalinė prokuratūra nesusitaria, ar nusikalstami veiksmai patenka į Europos prokuratūros kompetencijos sritį, sprendimą, kas yra kompetentingas tirti bylą, priima Generalinė prokuratūra.

Papildyta skyriumi:

Nr. [I-62](#), 2021-03-12, paskelbta TAR 2021-03-15, i. k. 2021-05185

Priedo pakeitimai:

Nr. [I-86](#), 2008-06-19, Žin., 2008, Nr. 72-2783 (2008-06-26), i. k. 108503AISAK0000I-86

Nr. [I-139](#), 2015-06-02, paskelbta TAR 2015-06-02, i. k. 2015-08629

Rekomendacijų dėl ikiteisminio tyrimo
organizavimo ir vadovavimo jam
1 priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

2017 m. spalio 12 d. Tarybos Reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje.

Papildyta priedu:

Nr. [I-62](#), 2021-03-12, paskelbta TAR 2021-03-15, i. k. 2021-05185

EUROPOS PROKURATŪROS KOMPETENCIJA

2017 m. spalio 12 d. TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (toliau – Reglamentas (ES) 2017/1939)

22 straipsnis

Europos prokuratūros dalykinė kompetencija

1. Europos prokuratūra yra kompetentinga Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių nusikalstamų veikų, numatytų Direktyvoje (ES) 2017/1371, kuri įgyvendinama nacionalinėje teisėje, atžvilgiu, nepriklausomai nuo to, ar tie patys nusikalstami veiksmai pagal nacionalinę teisę galėtų būti klasifikuojami kaip kitos rūšies nusikalstama veika <...>.

Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas	2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis
182 straipsnis. Sukčiavimas 207 straipsnis. Kreditinis sukčiavimas 182 straipsnis. Sukčiavimas	<i>3 straipsnis</i> Sąjungos finansiniams interesams kenkiantis sukčiavimas 1. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų siekiant užtikrinti, kad tyčinis Sąjungos finansiniams interesams kenkiantis sukčiavimas būtų laikomas nusikalstama veika. 2. Šios direktyvos tikslais toliau nurodyta veikla laikoma Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu: a) su viešaisiais pirkimais nesusijusių išlaidų srityje – bet kokie veiksmai ar neveikimas, kai: i) naudojamos ar pateikiamos netikros, klaidingos ar neišsamios ataskaitos ar dokumentai ir taip pasisavinamos arba neteisėtai neišmokamos Sąjungos biudžeto arba Sąjungos ar jos vardu valdomų biudžetų lėšos ar turtas, ii) neatskleidžiama informacija pažeidžiant konkrečią pareigą ir kai pasiekiamas toks pats rezultatas, arba

207 straipsnis. Kreditinis sukčiavimas	
206 straipsnis. Kredito, paskolos, tikslinės paramos, subsidijos ar dotacijos panaudojimas ne pagal paskirtį ar nustatytą tvarką	iii) tokios lėšos ar turtas panaudojami kitiems tikslams nei tikslai, kuriems jie buvo iš pradžių skirti;
182 straipsnis. Sukčiavimas	b) su viešaisiais pirkimais susijusių išlaidų srityje, bent tuo atveju, kai tokie veiksmai padaromi ar neveikiama siekiant, kad nusikalstamų veikų vykdytojas arba kitas asmuo gautų neteisėto pelno, padarant nuostolį Sąjungos finansiniams interesams – bet kokie veiksmai ar neveikimas, kai:
207 straipsnis. Kreditinis sukčiavimas	i) naudojamos ar pateikiamos netikros, klaidingos ar neišsamios ataskaitos ar dokumentai ir taip pasisavinamos arba neteisėtai neišmokamos Sąjungos biudžeto arba Sąjungos ar jos vardu valdomų biudžetų lėšos ar turtas,
182 straipsnis. Sukčiavimas	ii) neatskleidžiama informacija pažeidžiant konkrečią pareigą ir kai pasiekiamas toks pats rezultatas, arba
207 straipsnis. Kreditinis sukčiavimas	
183 straipsnis. Turto pasisavinimas	iii) tokios lėšos ar turtas panaudojami kitiems tikslams nei tikslai, kuriems jie buvo iš pradžių skirti, pakenkiant Sąjungos finansiniams interesams;
184 straipsnis. Turto iššvaistymas	
	c) kitų pajamų nei d punkte nurodytos pajamos iš nuosavų išteklių iš PVM srityje – bet kokie veiksmai ar neveikimas, kai:
205 straipsnis. Apgaulingas pareiškimas apie juridinio asmens veiklą	i) <i>naudojamos ar pateikiamos netikros, klaidingos ar neišsamios ataskaitos ar dokumentai ir taip neteisėtai sumažinami Sąjungos biudžeto arba Sąjungos ar jos vardu valdomų biudžetų ištekliai,</i>
220 straipsnis. Neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas	
222 straipsnis. Apgaulingas apskaitos tvarkymas	
205 straipsnis. Apgaulingas pareiškimas apie juridinio asmens veiklą	ii) neatskleidžiama informacija pažeidžiant konkrečią pareigą ir kai pasiekiamas toks pats rezultatas, arba
220 straipsnis. Neteisingų duomenų apie pajamas,	

pelną ar turtą pateikimas 222 straipsnis. Apgaulingas apskaitos tvarkymas	
183 straipsnis. Turto pasisavinimas 184 straipsnis. Turto iššvaistymas	iii) ne pagal paskirtį panaudojama teisėtai įgyta nauda ir kai pasiekiamas toks pats rezultatas.
182 straipsnis. Sukčiavimas	d) pajamų iš nuosavų išteklių iš PVM srityje – bet kokie veiksmai ar neveikimas tarpvalstybinių sukčiavimo schemų taikymo atveju, kai: i) naudojamos ar pateikiamos netikros, klaidingos ar neišsamios su PVM susijusios ataskaitos ar dokumentai ir taip sumažinami Sąjungos biudžeto išteklių, ii) neatskleidžiama su PVM susijusi informacija pažeidžiant konkrečią pareigą ir kai pasiekiamas toks pats rezultatas, arba iii) <i>teisingos su PVM susijusios ataskaitos pateikiamos siekiant sukčiaujant nuslėpti nesumokėjimo faktą arba neteisėtai sukurti teises susigrąžinti PVM.</i> Pastaba. Direktyvos (ES) 2017/1371 3 straipsnio 2 dalies d punkte nurodytų nusikalstamų veikų atžvilgiu Europos prokuratūra kompetentinga tik tais atvejais, kai toje nuostatoje apibrėžti tyčiniai veiksmai ar neveikimas yra susiję su dviejų ar daugiau valstybių narių teritorija, o bendra jais padaryta žala yra ne mažesnė kaip 10 mln. EUR (Reglamento (ES) 2017/1939 22 straipsnio 1 dalis).
216 straipsnis. Nusikalstamu būdu gauto turto legalizavimas	<i>4 straipsnis</i> Kitos Sąjungos finansiniams interesams kenkiančios nusikalstamos veikos <i>1. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų siekiant užtikrinti, kad pinigų plovimas, kaip aprašyta Direktyvos (ES) 2015/849 1 straipsnio 3 dalyje, susijęs su turtu, įgytu vykdant nusikalstamas veikas, kurioms taikoma ši direktyva, būtų laikomas nusikalstama veika.</i>
225 straipsnis. Kyšininkavimas 226 straipsnis. Prekyba poveikiu	2. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų siekiant užtikrinti, kad tyčinė pasyvioji ir aktyvioji korupcija būtų laikoma nusikalstama veika. a) Šioje direktyvoje pasyvioji korupcija reiškia valstybės pareigūno veiksmą, kuriuo jis tiesiogiai ar per tarpininką reikalauja arba gauna bet kokios naudos sau ar trečiajam asmeniui, arba pažada gauti tokios naudos už tai, kad eidamas pareigas ar vykdydamas savo funkcijas veikia arba neveikia taip, kad pakenkiama arba gali būti pakenkta Sąjungos finansiniams interesams.

227 straipsnis. Papirkimas 226 straipsnis. Prekyba poveikiu	b) Šioje direktyvoje aktyvioji korupcija reiškia asmens veiksmą, kuriuo jis tiesiogiai ar per tarpininką žada, siūlo arba suteikia bet kokią naudą valstybės pareigūnui ar trečiajam asmeniui už tai, kad tas, eidamas pareigas arba vykdydamas savo funkcijas veikia arba neveikia taip, kad pakenkiama arba gali būti pakenkta Sąjungos finansiniams interesams.
183 straipsnis. Turto pasisavinimas 184 straipsnis. Turto iššvaistymas 228 straipsnis. Piktnaudžiavimas	3. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų siekiant užtikrinti, kad tyčinis pasisavinimas būtų laikomas nusikalstama veika. Šioje direktyvoje pasisavinimas reiškia valstybės pareigūno, kuriam tiesiogiai ar netiesiogiai patikėtas lėšų ar turto valdymas, veiksmą, kuriuo jis skiria ar išmoka lėšas arba pasisavina ar panaudoja turtą ne pagal nustatytą paskirtį bet kuriuo būdu, kuriuo pakenkiama Sąjungos finansiniams interesams.
230 straipsnis. Sąvokų išaiškinimas	4. Šioje direktyvoje valstybės pareigūnas reiškia: a) bet kurį Sąjungos pareigūną ar nacionalinį pareigūną, įskaitant kitos valstybės narės nacionalinius pareigūnus ir trečiųjų valstybių nacionalinius pareigūnus; i) Sąjungos pareigūnas reiškia asmenį, kuris yra: – pareigūnas ar kitas Sąjungos pagal sutartį pasamdytas tarnautojas, kaip apibrėžta Pareigūnų tarnybos nuostatuose ir kitų Europos Sąjungos tarnautojų įdarbinimo sąlygose, nustatytuose Tarybos reglamentu (EEB, Euratomas, EAPB) Nr. 259/68 (1) (toliau – Pareigūnų tarnybos nuostatai), arba – valstybės narės arba bet kurios viešosios ar privačios įstaigos į Sąjungą komandiruotas asmuo, atliekantis Sąjungos pareigūnų ar kitų tarnautojų funkcijoms lygiavertes funkcijas. Nedarant poveikio nuostatoms dėl privilegijų ir imunitetų, išdėstytoms protokoluose Nr. 3 ir Nr. 7, pagal Sutartis įsteigtą Sąjungos institucijų, organų, biurų ir agentūrų nariai ir tokių įstaigų darbuotojai prilyginami Sąjungos pareigūnams tiek, kiek jiems netaikomi Pareigūnų tarnybos nuostatai; ii) nacionalinis pareigūnas suprantamas remiantis „pareigūno“ arba „valstybės tarnautojo“ apibrėžtimi valstybės narės ar trečiosios valstybės, kurioje atitinkamas asmuo vykdo savo funkcijas. Vis dėlto procesinių veiksmų, susijusių su valstybės narės pareigūnu arba trečiosios valstybės nacionaliniu pareigūnu, kuriuos yra inicijavusi kita valstybė narė, atveju pastaroji neprivalo taikyti „nacionalinio pareigūno“ apibrėžties, išskyrus atvejus, kai ta apibrėžtis yra suderinama su jos nacionaline teise. Terminas „nacionalinis pareigūnas“ apima asmenis, kurie eina vykdomąsias, administracines arba teisėjo pareigas nacionaliniu, regiono ar vietos lygmeniu. Asmenys, kurie eina teisėkūros pareigas nacionaliniu, regiono ar vietos lygmeniu, prilyginami nacionaliniams pareigūnams; b) bet kurį kitą asmenį, kuriam pavesta vykdyti ir kuris vykdo valstybės tarnybos funkcijas, apimančias Sąjungos finansinių interesų valdymą ar su šiais interesais susijusius sprendimus valstybėse narėse arba trečiosiose valstybėse.

Reglamentas (ES) 2017/1939*22 straipsnis***Europos prokuratūros dalykinė kompetencija <...>**

2. Europos prokuratūra taip pat yra kompetentinga nusikalstamų veikų, susijusių su dalyvavimu nusikalstamos organizacijos veikloje, kaip apibrėžta Pamatiniame sprendime 2008/841/TVR (2008 m. spalio 24 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2008/841/TVR dėl kovos su organizuotu nusikalstamumu), kuris įgyvendinamas nacionalinėje teisėje, atžvilgiu, jei tokia nusikalstama organizacija nusikalstamais veiksmais siekia įvykdyti bet kurią iš 1 dalyje nurodytų nusikalstamų veikų.

3. Europos prokuratūra taip pat yra kompetentinga bet kurios kitos nusikalstamos veikos, kuri yra neatsiejamai susijusi su nusikalstamais veiksmais, patenkančiais į 1 dalies taikymo sritį, atžvilgiu. Kompetencija tokių nusikalstamų veikų atžvilgiu gali būti naudojama tik laikantis 25 straipsnio 3 dalies.

4. Bet kuriuo atveju Europos prokuratūros kompetencija neapima nusikalstamų veikų, susijusių su nacionaliniais tiesioginiais mokesčiais, įskaitant su jomis neatsiejamai susijusias nusikalstamas veikas. Šis reglamentas nedaro poveikio valstybių narių mokesčių administracijų struktūrai ir veikimui.

*23 straipsnis***Europos prokuratūros teritorinė ir asmeninė kompetencija**

Europos prokuratūra yra kompetentinga 22 straipsnyje nurodytų nusikalstamų veikų atžvilgiu, kai:

- a) nusikalstama veika visa arba iš dalies buvo įvykdyta vienos ar kelių valstybių narių teritorijoje;
- b) nusikalstamą veiką įvykdė valstybės narės pilietis, jei ta valstybė narė turi jurisdikciją tokių ne jos teritorijoje įvykdytų nusikalstamų veikų atžvilgiu, arba
- c) nusikalstamą veiką ne a punkte nurodytose teritorijose įvykdė asmuo, kuriam nusikalstamos veikos vykdymo metu buvo taikomi Tarnybos nuostatai ar Įdarbinimo sąlygos, jei ta valstybė narė turi jurisdikciją tokių ne jos teritorijoje įvykdytų nusikalstamų veikų atžvilgiu.

Papildyta priedu:

Nr. [I-62](#), 2021-03-12, paskelbta TAR 2021-03-15, i. k. 2021-05185

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
generalinio prokuroro
2004 m. vasario 25 d.
įsakymu Nr. I-40

REKOMENDACIJOS DĖL NUSIKALSTAMŲ VEIKŲ, PADARYTŲ LAIVUOSE TOLIMOJO PLAUKIOJIMO METU, IKITEISMINIO TYRIMO

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [I-362](#), 2017-10-23, paskelbta TAR 2017-10-24, i. k. 2017-16726

1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#)) 165 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad ikiteisminį tyrimą taip pat atlieka tolimajame plaukiojime esančių jūros laivų kapitonai – dėl laivo įgulos narių ir keleivių nusikalstamų veikų.

2. Įstatymas ikiteisminio tyrimo funkcijas paveda atlikti ne įstaigai, o nurodytas pareigas užimančiam asmeniui, todėl laivo kapitonas negali pavesti ikiteisminio tyrimo funkcijas atlikti kitam įgulos nariui.

3. Tolimojo plaukiojimo kapitonai atlieka ikiteisminį tyrimą dėl visų nusikalstamų veikų, kurias padaro laivo įgulos nariai ar keleiviai, tolimojo plaukiojimo metu.

4. BPK 165 str. 2 d. reikalavimas taikomas tik laivuose, plaukiojančiuose su Lietuvos valstybės vėliava tarptautiniais maršrutais, nepriklausomai nuo jų nuosavybės rūšies.

5. Laivo kapitonui pavedama atlikti ikiteisminį tyrimą tik tada, kai laivas išvykęs į tolimojo plaukiojimo reisą, o teisėsaugos pareigūnai neturi galimybių atvykti į laivą ir atlikti jame būtinus ikiteisminio tyrimo veiksmus.

6. Laivuose, plaukiojančiuose su Lietuvos valstybės vėliava vidaus maršrutais arba esančiuose teritoriniuose vandenyse, BPK 165 str. 2 d. nuostatos netaikomos. Nusikalstamas veikas tokiais atvejais tiria kitos, BPK 165 str. 1 d. išvardytos, ikiteisminio tyrimo įstaigos.

7. Lietuvos valstybinės sienos įstatyme nustatyta, kad Lietuvos Respublikos teritorinės jūros plotis yra 12 jūrmilių.

8. Jeigu laive su Lietuvos valstybės vėliava, esančiame kitos valstybės teritorinėje jūroje arba stovinčiame užsienio uoste, padaryta nusikalstama veika, laivo kapitonas taip pat privalo atlikti ikiteisminį tyrimą.

9. Pakrantės valstybės baudžiamoji jurisdikcija kitos valstybės laive paprastai nevykdoma, išskyrus tokius atvejus:

- a) jeigu nusikaltimo padariniai liečia pakrantės valstybę;
- b) jeigu nusikaltimas trikdo šalies ramybę arba teritorinės jūros, uosto gerą tvarką;
- c) jeigu laivo kapitonas arba valstybės, su kurios vėliava plaukioja laivas, diplomatinis atstovas ar konsulato pareigūnas paprašo vietos valdžios institucijų pagalbos;
- d) jeigu tokios priemonės reikalingos užkirsti kelią prekybai narkotinėmis, psichotropinėmis medžiagomis.

10. Jeigu ikiteisminį tyrimą atliekančiam laivo kapitonui prireikia kreiptis paramos į užsienio valstybės valdžios institucijas, jis privalo kreiptis į artimiausią Lietuvos atstovybę (konsulatą). Lietuvos atstovybės (konsulato) nurodymai dėl bendradarbiavimo su užsienio valstybės institucijomis atliekant ikiteisminį tyrimą yra privalomi.

11. Dokumentai, gauti iš užsienio valstybių valdžios atstovų, turi būti nustatyta tvarka legalizuoti. Nelegalizuotus dokumentus prie bylos galima pridėti tik išimtiniais atvejais, jeigu jų legalizacija negalima. Priežastys, dėl kurių medžiaga negali būti legalizuota, nurodomos kapitono tarnybiniame pranešime.

12. Ikiteisminio tyrimo organizatorius ir vadovas yra prokuroras, kurio nurodymai laivų kapitonams ikiteisminio tyrimo klausimais yra privalomi (BPK 164, 170, 171, 172 str.).

II SKYRIUS

IKITEISMINIO TYRIMO PRADŽIA

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [I-362](#), 2017-10-23, paskelbta TAR 2017-10-24, i. k. 2017-16726

13. Ikiteisminis tyrimas pradedamas:

1) gavus skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką;
2) jeigu ikiteisminio tyrimo pareigūnas – laivo kapitonas – pats nustato nusikalstamos veikos požymius ir surašo tarnybinių pranešimų (BPK 166 str.). Dėl nusikalstamų veikų, numatytų BPK 167 str., ikiteisminis tyrimas gali būti pradėtas tik pagal nukentėjusiojo skundą ar jo teisėto atstovo pareiškimą, ar prokuroro reikalavimą.

14. Visi asmenys, atvykę pranešti apie nusikalstamą veiką, turi būti nedelsiant priimti laivo kapitono. Apie pranešamą nusikalstamą veiką turi būti surašomas protokolas – pareiškimas, kuriame asmuo pasirašytinai išpėjamas apie atsakomybę pagal BK 236 straipsnį dėl melagingo įskundimo ar pranešimo apie nebūtą nusikalstamą veiką. Surašius protokolą – pareiškimą, tuoj pat pradedamas ikiteisminis tyrimas.

15. Baudžiamojo proceso kodekse nenumatyta pareiškime, pranešime nurodytų aplinkybių patikrinimo stadija, taip pat nereikia prieš pradedant ikiteisminį tyrimą surašyti nutarimą iškelti baudžiamąją bylą, priimti ją savo žinion. Ikiteisminis tyrimas pradedamas užrašius pareiškime, pranešime rezoliuciją pradėti ikiteisminį tyrimą.

16. Rezoliucijoje pradėti ikiteisminį tyrimą turi būti nurodyta:

16.1. dėl kokios konkrečios nusikalstamos veikos (nurodyti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (Žin., 2000, Nr. [89-2741](#)) (toliau – BK) straipsnį) pradedamas ikiteisminis tyrimas;

16.2. rezoliuciją užrašiusio asmens pareigos, vardas, pavardė, parašas;

16.3. rezoliucijos užrašymo data.

17. Jeigu skunde, pareiškime ar pranešime nurodyti faktai gali būti vertinami kaip akivaizdžiai neteisingi, laivo kapitonas gali paprašyti pareiškėjo tuoj pat raštu patikslinti apie padarytą nusikalstamą veiką nurodytus faktus.

18. Jeigu ir po patikslinimo lieka akivaizdu, kad skunde, pareiškime ar pranešime apie padarytą nusikalstamą veiką nurodyti faktai yra akivaizdžiai neteisingi, laivo kapitonas gali atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą (BPK 168 str.), surašyti motyvuotą nutarimą atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, kurio nuorašą per 24 valandas privalo išsiųsti Klaipėdos miesto apylinkės prokurorui. Nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą nuorašas taip pat įteikiamas skundą, pareiškimą ar pranešimą padavusiam asmeniui. Nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą turi būti surašytas ne vėliau kaip kitą dieną po skundo, pareiškimo ar pranešimo gavimo, o jei buvo būtina patikslinti nurodytus faktus, ne vėliau kaip kitą dieną po patikslinimo gavimo.

19. Apie ikiteisminio tyrimo pradžią ne vėliau kaip kitą dieną raštu turi būti pranešta asmeniui, padavusiam skundą, pareiškimą ar pranešimą.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [I-362](#), 2017-10-23, paskelbta TAR 2017-10-24, i. k. 2017-16726

20. Apie visus ikiteisminio tyrimo pradžios atvejus ne vėliau kaip kitą dieną turi būti pranešta Klaipėdos miesto apylinkės vyriausiajam prokurorui.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [I-362](#), 2017-10-23, paskelbta TAR 2017-10-24, i. k. 2017-16726

21. Pranešime prokurorui nurodoma:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [I-362](#), 2017-10-23, paskelbta TAR 2017-10-24, i. k. 2017-16726

21.1. laivo pavadinimas, laivo kapitono vardas, pavardė;

21.2. baudžiamosios bylos numeris ir vada ją pradėti (skundas, pareiškimas, pranešimas apie nusikalstamą veiką, tarnybinis pranešimas);

21.3. pareiškėjo (nukentėjusiojo) asmens duomenys;

21.4. trumpas įvykio aprašymas, nurodant įvykio vietą, laiką, aplinkybes;

21.5. nusikalstamos veikos, dėl kurios pradėtas ikiteisminis tyrimas, kvalifikavimas (BK straipsnis);

21.6. ar nustatytas asmuo (asmenys), padaręs nusikalstamą veiką;

21.7. galimo įtariamojo (įtariamųjų) asmens duomenys.

22. Dėl specifinių aplinkybių laivo kapitonas negali atlikti daugelio tyrimo veiksmų, kuriems atlikti reikia teisėjo sankcijos, sutikimo arba kuriuos atliekant privalo dalyvauti įtariamojo advokatas (gynėjas).

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [I-362](#), 2017-10-23, paskelbta TAR 2017-10-24, i. k. 2017-16726

23. Atlikęs galimus neatidėliotinus tyrimo veiksmus, laivo kapitonas, kaip ikiteisminio tyrimo pareigūnas, turi imtis visų įmanomų priemonių bylą, daiktinius įrodymus ir kitą galimą medžiagą kuo skubiau perduoti Klaipėdos miesto apylinkės vyriausiajam prokurorui.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [I-362](#), 2017-10-23, paskelbta TAR 2017-10-24, i. k. 2017-16726

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras, Įsakymas

Nr. [I-86](#), 2008-06-19, Žin., 2008, Nr. 72-2783 (2008-06-26), i. k. 108503AISAK0000I-86

Dėl Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2004 m. vasario 25 d. įsakymo Nr. I-40 "Dėl rekomendacijų patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, Įsakymas

Nr. [I-139](#), 2015-06-02, paskelbta TAR 2015-06-02, i. k. 2015-08629

Dėl Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2004 m. vasario 25 d. įsakymo Nr. I-40 „Dėl rekomendacijų patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, Įsakymas

Nr. [I-65](#), 2017-03-06, paskelbta TAR 2017-03-06, i. k. 2017-03681

Dėl Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2004 m. vasario 25 d. įsakymo Nr. I-40 „Dėl rekomendacijų patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, Įsakymas

Nr. [I-362](#), 2017-10-23, paskelbta TAR 2017-10-24, i. k. 2017-16726

Dėl Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2004 m. vasario 25 d. įsakymo Nr. I-40 „Dėl rekomendacijų patvirtinimo“ pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, Įsakymas

Nr. [I-221](#), 2018-06-27, paskelbta TAR 2018-06-28, i. k. 2018-10682

Dėl Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2004 m. vasario 25 d. įsakymo Nr. I-40 "Dėl Rekomendacijų patvirtinimo" pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, Įsakymas

Nr. [I-163](#), 2019-05-22, paskelbta TAR 2019-05-23, i. k. 2019-08172

Dėl Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2004 m. vasario 25 d. įsakymo Nr. I-40 „Dėl Rekomendacijų patvirtinimo“ pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, Įsakymas

Nr. [I-1](#), 2020-01-07, paskelbta TAR 2020-01-07, i. k. 2020-00202

Dėl Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2004 m. vasario 25 d. įsakymo Nr. I-40 „Dėl rekomendacijų patvirtinimo“ pakeitimo

8.

Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, Įsakymas

Nr. [I-62](#), 2021-03-12, paskelbta TAR 2021-03-15, i. k. 2021-05185

Dėl Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2004 m. vasario 25 d. įsakymo Nr. I-40 „Dėl Rekomendacijų patvirtinimo“ pakeitimo